

Dosarul nr. 2ra-295/20

Prima instanță: Judecătoria Criuleni sediul central (jud. R. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, V. Cotorobai, A. Panov)

DECIZIE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ivan Coberman și Ana Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anei Coberman și Ivan Coberman împotriva lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic cu privire la demolarea haznalei, înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului de pământ și încasarea cheltuielilor de judecată și

la cererea reconvențională a lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic împotriva Anei Coberman și Ivan Coberman cu privire la înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului de pământ, repararea pagubei morale și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 5 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ana Coberman și Ivan Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu și menținută hotărârea din 26 decembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni sediul central

constată:

La 6 martie 2013, Ana Coberman a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Simion Sadovnic cu privire la demolarea haznalei, înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului de pământ și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că prin decizia Primăriei com. Ișnovăț r-nul Criuleni nr. 2 din 10 martie 1992, i-a fost repartizat în proprietate privată terenul de pământ cu o suprafață totală de 0,2145 ha pentru construcții în sat. XXXXX r-nul XXXXX, care a fost îngrădit și de care s-a folosit până în luna ianuarie 2013.

A relatat că în luna ianuarie 2013, pârâtul samavolnic a mutat gardul și a început să construiască canalizare pe terenul care-i aparține ei, dar la rugămintea de

a înceta acțiunile ilegale, Simion Sadovnic nu a reacționat și a prelungit construcția canalizației.

A remarcat că pârâțul, prin acțiunile sale ilegale, a luat din terenul ei 10 m², prin ce i-a încălcat dreptul de proprietate.

A învederat că s-a adresat la diferite instituții, însă nu au fost întreprinse măsurile necesare.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 46 din Constituția RM, art. 374 Cod civil, art. 89, 166, 167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, obligarea pârâtului să demoleze construcția și eliberarea a 10 m² a terenului ce-i aparține ei, returnarea acestui teren în stare inițială și mutarea gardului.

La 9 decembrie 2013, Simion Sadovnic, reprezentat de avocatul Gheorghe Susarencu a depus cerere reconvențională împotriva Anei Coberman cu privire la obligarea de a deplasa hotarul gospodăriei.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că terenul amplasat în r-nul XXXXX sat. XXXXX, cu o suprafață totală de 0,3055 ha, înregistrat la OCT Criuleni cu nr. cadastral XXXXX, îi aparține cu drept de proprietate în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și deciziei Primăriei com. Ișnovăț r-nul Criuleni nr. 2 din 10 martie 1992.

A evidențiat că Ana Coberman, acționând ilegal și fără permisiunea lui, a ocupat samavolnic 3 m² din teritoriul ce-i aparține, iar la solicitarea lui de a înceta tulburarea de posesie, pârâta nu a reacționat.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1 din Primul Protocol Adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 9 din Constituția RM, art. 309, 316, 377 Cod civil, art. 166, 167, 172, 173 alin. (1) lit. b) CPC.

A solicitat admiterea acțiunii și obligarea pârâtei să deplaseze hotarul gospodăriei sale între punctele 75-81 cu 3 m².

Prin cererea suplimentară din 28 martie 2014, Simion Sadovnic a solicitat repararea pagubei morale pentru lezarea onoarei și demnității persoanele în sumă de 10 000 de lei, încasarea cheltuielilor de judecată formate din suma de 3 100 de lei pentru efectuarea expertizei geodezice, suma de 206 de lei pentru solicitarea unei expertize juridice la Centrul Național de Expertiză Judiciară de pe lângă Ministerul Justiției al RM, suma de 370,98 lei pentru consultarea OCT Criuleni, suma de 500 de lei pentru interpelarea Inspectoratului Ecologic de Stat, suma de 859,02 de lei pentru interpelarea OCT Criuleni și suma de 3 000 de lei pentru asistență juridică.

A invocat că pe parcursul perioadei din 3 martie 2013, când Ana Coberman s-a adresat în instanța de judecată și până la data depunerii prezentei cereri, dânsul a suportat suferințe morale, dat fiind faptul că pârâta l-a înjurat, i-a stricat gardul, l-a defăimat în fața tuturor cetățenilor precum că el i-ar fi acaparat o porțiune din teritoriul deținut de ea, ceea ce i-a adus atingere imaginii lui și a familiei sale în societate, dar și i-a lezat onoarea și demnitatea personală.

În ședința de judecată, la 30 iunie 2014, prin discursul făcut, Ana Coberman a solicitat suplimentar încasarea din contul lui Simion Sadovnic a cheltuielilor judiciare pentru îndeplinirea măsurărilor de către ÎS „Cadastru” în sumă de 1 600,51 de lei, pentru îndeplinirea măsurărilor de către SRL „Arcgedoat” în sumă de 1

992,75 de lei, pentru asistență juridică în sumă de 2 500 de lei și a cheltuielilor de transport în sumă de 294 de lei.

Prin hotărârea din 30 iunie 2014 a Judecătorei Criuleni, a fost respinsă acțiunea Anei Coberman ca neîntemeiată.

A fost respinsă cererea reconvențională a lui Simion Sadovnic ca neîntemeiată.

Prin hotărârea suplimentară din 23 iulie 2014 a Judecătorei Criuleni, au fost încasate de la Ana Coberman în beneficiul lui Simion Sadovnic cheltuielile de judecată în sumă de 4 564 de lei.

Au fost încasate de la Simion Sadovnic în beneficiul Anei Coberman cheltuielile de judecată în sumă de 1 000 de lei.

Prin decizia din 6 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ana Coberman, casată hotărârea din 30 iunie 2014 a Judecătorei Criuleni și hotărârea suplimentară din 23 iulie 2014 a Judecătorei Criuleni, cu restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

Prin încheierea din 22 iunie 2015 a Judecătorei Criuleni, au fost atrași în proces în calitate de coreclamanți/copârâți Ivan Coberman și Maria Sadovnic.

La 12 august 2015, Ana Coberman și Ivan Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu au depus cerere de concretizare a cerințelor împotriva lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic, solicitând admiterea cererii de chemare în judecată din 6 martie 2013 și a celei de concretizare, obligarea pârâților să demoleze construcția - haznaua, să elibereze terenul cu suprafața de 10 m² din terenul, care le aparține în proprietate și să schimbe gardul la locul inițial, respingerea cererii reconvenționale și încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată în sumă de 15 167,76 de lei.

În susținerea acesteia, au precizat că, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 4 octombrie 2006 și a extrasului din Registrul bunurilor imobile pentru terenul cu nr. cadastral XXXXX, sunt titularii de drepturi, adică proprietarii terenului cu suprafața de 0,2145 ha, amplasat în sat. XXXXX r-nul XXXXX.

Au specificat că încălcarea dreptului lor, în calitate de proprietari, a început din momentul când pârâții au început construcția unei haznale (groapă de canalizare) pe porțiunea de teren de unde au strămutat gardul, fiindu-le îngădit astfel dreptul la proprietatea sa, ceea ce a dus la imposibilitatea lor să-și realizeze dreptul de posesie, folosință și dispoziție asupra acestei porțiuni de teren, care a fost parte integră a gospodăriei lor pe parcursul a mai mulți ani.

Având în vedere prevederile art. 315 și 316 Cod civil, au accentuat că prin ocuparea abuzivă a suprafeței de teren litigioase și construcția unei haznale (gropi de canalizare), nu pot să-și realizeze drepturile sale de proprietate, dreptul bunei vecinătăți.

Au comunicat reclamanții că pe parcursul anilor au achitat impozitele pentru suprafața indicată în titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren din anul 2006 și până în prezent achită impozitul funciar pe suprafața deținută legal, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren - 0,2145 ha.

Așadar, prin avizele de plată și chitanțele de recepție a plăților fiscale se confirmă achitarea impozitului funciar în aceeași sumă, pentru anii precedenți și inclusiv, pentru anul 2014 (50 de lei).

Totodată, au obiectat că nu au fost respectate cerințele sanitare, ecologice față de construcția care a fost efectuată de către pârâții Simion Sadovnic și Maria Sadovnic pe terenul acaparat de aceștia după ce au mutat gardul.

Construcția edificată este neautorizată și aduce atingere proprietății învecinate prin încălcarea zonei de protecție, nerespectarea distanței de la imobilele amplasate pe terenul învecinat.

Au relatat că prin hotărârea irevocabilă din 10 septembrie 2014 a Judecătoriei Criuleni, emisă pe dosarul contravențional nr. 5r-53/14, se atestă deteriorarea gardului, ocuparea samavolnică de către pârâți a terenului învecinat și totodată se combat afirmațiile despre deteriorarea gardului de către proprietarul de drept al terenului Ana Coberman.

La 25 iunie 2018, Ana Coberman și Ivan Coberman au depus în instanța de judecată o cerere, prin care au solicitat cercetarea la fața locului în satul XXXXX r-nul XXXXX, a hotarului (gardul) dintre proprietățile învecinate: terenul cu nr. cadastral XXXXX ce aparține cu drept de proprietate Anei Coberman și lui Ivan Coberman și a terenului cu nr. cadastral XXXXX ce aparține cu drept de proprietate lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic, cu concursul participanților la proces, în prezența specialiștilor din cadrul Agenției Servicii Publice și Departamentului Cadastru și a experților.

Prin încheierea protocolară din 25 iunie 2018 a Judecătoriei Criuleni sediul central, a fost respinsă cererea Anei Coberman și Ivan Coberman privind cercetarea la fața locului a terenului litigios.

Prin încheierea protocolară din 25 iunie 2018 a Judecătoriei Criuleni sediul central, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Primăria com. Rîșcova r-nul Criuleni.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni sediul central, au fost respinse cererea de chemare în judecată a Anei Coberman și Ivan Coberman și cererea reconvențională a lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic ca neîntemeiate.

Prin decizia din 5 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ana Coberman și Ivan Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu și menținută hotărârea primei instanțe.

La 13 decembrie 2019, Ivan Coberman și Ana Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu au declarat recurs împotriva deciziei din 5 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și anume, în partea prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de ei, a încheierii protocolare din 25 iunie 2018 a Judecătoriei Criuleni sediul central și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii lor de chemare în judecată și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerându-le neîntemeiate și pasibile de a fi casate.

Au evidențiat că au contestat și încheierea protocolară din 25 iunie 2018 a Judecătorei Criuleni sediul central, prin care a fost respinsă cererea lor privind cercetarea la fața locului a gardului litigios (hotar) în prezența specialiștilor de la ÎS „Cadastru” și a reprezentanților Primăriei com. Rîșcova r-nul Criuleni, cerință care însă nu a fost examinată de instanța de apel.

Au precizat că Simion Sadovnic și Maria Sadovnic în instanța de apel nu au contestat respingerea cerințelor înaintate, nu au depus referință, iar avocatul Natalia Crîșmari în instanță a participat și a dat explicații fără a avea împuternicirile prevăzute de lege.

Prin urmare, la emiterea deciziei contestate instanța de apel s-a bazat pe declarațiile unei persoane, care era fără împuterniciri.

Instanța de apel a redat în considerentele deciziei exact și întru totul argumentele intimaților și fără a analiza în niciun fel motivele invocate de dâșii asupra aceluiași aspecte.

Totodată, pricina a fost examinată fără a se expune asupra tuturor cerințelor invocate în cererea de apel, fără a fi motivate soluțiile și concluziile, fiind încălcat astfel Principiul nr. 6 din Recomandarea nr. (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptate de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984.

La 17 ianuarie 2020, în adresa intimaților Dimion Sadovnic, Maria Sadovnic, avocatul Natalia Crîșmari și Primăriei Rășcova r-nul Criuleni a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ivan Coberman și Ana Coberman, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 106 vol. III), fiind recepționată de către intimați la data de 22 ianuarie 2020, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 107-110 vol. III).

La 6 februarie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Simion Sadovnic și Maria Sadovnic, reprezentați de avocatul Natalia Crîșmari au depus referință la recursul declarat de Ivan Coberman și Ana Coberman, solicitând respingerea recursului.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Primăria Rîșcova r-nul Criuleni să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 4 octombrie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 88 vol. III), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 13 decembrie 2019 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Ana Coberman și Ivan Coberman înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic, cu ulterioarele concretizări, au solicitat obligarea pârâților să demoleze construcția - haznaua, să elibereze terenul cu suprafața de 10 m² din terenul, care le aparține în proprietate și să schimbe gardul la locul inițial, încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată în sumă de 15167,76 de lei.

La rândul său Simion Sadovnic și Maria Sadovnic înaintând acțiune reconvențională împotriva Anei Coberman și lui Ivan Coberman, cu ulterioarele concretizări, a solicitat obligarea pârâtei să deplaseze hotarul gospodăriei sale între punctele 75-81 cu 3 m², repararea pagubei morale pentru lezarea onoarei și demnității persoanele în sumă de 10 000 de lei, încasarea cheltuielilor de judecată formate din suma de 3 100 de lei pentru efectuarea expertizei geodezice, suma de 206 de lei pentru solicitarea unei expertize juridice la Centrul Național de Expertiză Judiciară de pe lângă Ministerul Justiției al RM, suma de 370,98 lei pentru consultarea OCT Criuleni, suma de 500 de lei pentru interpelarea Inspectoratului Ecologic de Stat, suma de 859,02 de lei pentru interpelarea OCT Criuleni și suma de 3 000 de lei pentru asistență juridică.

La 25 iunie 2018, Ana Coberman și Ivan Coberman au depus în instanța de judecată o cerere, prin care au solicitat cercetarea la fața locului în satul XXXXX r-nul XXXXX, a hotarului (gardul) dintre proprietățile învecinate: terenul cu nr. cadastral XXXXX ce aparține cu drept de proprietate Anei Coberman și lui Ivan Coberman și a terenului cu nr. cadastral XXXXX ce aparține cu drept de proprietate lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic, cu concursul participanților la proces, în prezența specialiștilor din cadrul Agenției Servicii Publice și Departamentului Cadastru și a experților (f. d. 224 vol. II).

Iar prin încheierea protocolară din 25 iunie 2018 a Judecătoriei Criuleni sediul central, a fost respinsă cererea Anei Coberman și Ivan Coberman privind cercetarea la fața locului a terenului litigios (f. d. 228 vol. II).

Judecând cauza, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii inițiale a Anei Coberman și lui Ivan Coberman și a acțiunii reconvenționale a lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic, pe care le-a respins.

Judecând apelul declarat de către Ana Coberman și Ivan Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs conchide însă că decizia instanței de apel din 5 septembrie 2019 este adoptată cu încălcarea legislației procedurale, respectiv nu poate fi menținută.

Astfel, la caz se constată că, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Ana Coberman și Ivan Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu au contestat parțial hotărârea din 26 decembrie 2018 a Judecătorei Criuleni sediul central, precum și încheierea protocolară din 25 iunie 2018 a Judecătorei Criuleni sediul central, prin care a fost respinsă cererea Anei Coberman și Ivan Coberman privind cercetarea la fața locului a terenului litigios (f. d. 228 vol. II).

Instanța de apel, însă, judecând apelul declarat de către Ana Coberman și Ivan Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu, nu s-a expus și asupra argumentului indicat de apelanți în cererea de apel cu referire la ilegalitatea încheierii protocolare din 25 iunie 2018 a Judecătorei Criuleni sediul central, prin care a fost respinsă cererea acestora privind cercetarea la fața locului a terenului litigios, și care, de altfel, potrivit art. 423 și 359 CPC, se contestă odată cu fondul cauzei.

Or, în virtutea principiului disponibilității, având în vedere că părțile determină sfera controlului judiciar efectuat de către instanța de apel, aceasta din urmă era obligată să se expună și asupra cerinței Anei Coberman și Ivan Coberman cu privire la contestarea încheierii protocolare din 25 iunie 2018 a Judecătorei Criuleni sediul central, care a rămas însă fără examinare.

Drept urmare, întru evitarea încălcării prevederilor art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest motiv din recurs este apreciat de instanța de recurs ca unul care duce la admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare, fiind evident că instanța de apel la judecarea cauzei a admis încălcarea normelor de drept procedural, eroarea judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În consecință, analiza celorlalte critici formulate în recurs nu mai este necesară, acestea urmând a fi avute în vedere de către instanța de apel la rejudecarea cauzei.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ivan Coberman și Ana Coberman, reprezentați de avocatul Silvia Ursu.

Se casează decizia din 5 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anei Coberman și Ivan Coberman

împotriva lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic cu privire la demolarea haznalei, înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului de pământ și încasarea cheltuielilor de judecată și la cererea reconvențională a lui Simion Sadovnic și Mariei Sadovnic împotriva Anei Coberman și Ivan Coberman cu privire la înlăturarea obstacolelor la folosirea terenului de pământ, repararea pagubei morale și încasarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Nicolae Craiu